

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра технології м'ясних, рибних та морепродуктів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету харчових технологій
та управління якістю продукції АПК

Лариса БАЛЬ-ПРИЛИПКО

2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри технології
м'ясних, рибних та морепродуктів
Протокол № 12 від «29» 05. 2023 р.

В.о. завідувача кафедри

Наталія ГОЛЕМБОВСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Харчові технології»

Олександр САВЧЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

спеціальність 229 «Громадське здоров'я»

освітньо-професійна програма "Нутриціологія здорового харчування"

Факультет (ННІ) Харчових технологій та управління якістю продукції АПК

Розробники: д.е.н., професор Віктор ЄМЦЕВ

Київ 2023

1.Опис навчальної дисципліни «Економіка охорони здоров'я»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»,
Освітньо-кваліфікаційний рівень	ОС «Бакалавр»
Спеціальність	229 «Громадське здоров'я»
Освітня програма	"Нутриціологія здорового харчування"
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота)	-
Показники навчальної дисципліни скороченої форми навчання	
Рік навчання	4
Семестр	7
Лекційні заняття	15
Практичні, семінарські заняття	30
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	75
Індивідуальні заняття	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3
Форма контролю	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1.Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка охорони здоров'я» є формування у здобувачів сучасного економічного мислення, вивчення, узагальнення і систематизація ключових понять прикладної економіки, надання ґрунтовних знань і необхідних практичних навичок з планування, організації та забезпечення ефективного господарювання на рівні закладів охорони здоров'я.

2.2. Завданням вивчення дисципліни «Економіка охорони здоров'я» є вивчення теоретичних засад та засвоєння практичних навичок управління закладами охорони здоров'я у певному соціальному та конкурентному середовищі, формування вмінь ефективного використання ресурсного і господарського потенціалу та розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері громадського здоров'я, за рахунок забезпечення науково-технічного оновлення на основі інвестиційно-інноваційного розвитку, прийняття економічно обґрунтованих господарських рішень в умовах динамічних змін умов навколишнього середовища та невизначеності.

2.3. *Набуття компетентностей:*

інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі професійної діяльності або навчання у сфері громадського здоров'я, що передбачає застосування теорій та методів громадського здоров'я і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатністю оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

спеціальні:

СК 5. Здатність використовувати у професійній діяльності сучасні теорії, методи соціальних наук та наук про здоров'я.

СК6. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки.

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати ефективні методи організації праці, нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.

.

Здобувачі повинні досягти таких програмних результатів навчання:

ПРН 3. Приймати ефективні управлінські рішення з урахуванням цілей, ресурсів, законодавчих обмежень.

ПРН 7. Використовувати теорії та методи соціальних наук, сучасні методи статистики, наук про здоров'я для визначення впливу різних детермінант на здоров'я населення.

ПРН 9. Планувати і здійснювати прикладні дослідження у сфері громадського здоров'я, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

ПРН 11. Розуміти принципи розробки та впровадження, планувати та здійснювати заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення

ПРН 13. Брати участь у розробці стратегій, політик та заходів з громадського здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації з метою донесення ідей, рішень та власного досвіду до фахівців і нефахівців.

ПРН 14. Оцінювати ефективність програм і послуг сфери громадського здоров'я, спрямованих на поліпшення здоров'я населення ПРН25. Виявляти творчу ініціативу з питань ринкової трансформації економіки.

3. Програма і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Скорочена форма, кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Основи функціонування закладів системи охорони здоров'я в сучасних умовах				
Тема 1. Теоретичні основи економіки системи охорони здоров'я. Нормативно-правові засади державного забезпечення якості медичної допомоги	13	2	2	9
Тема 2. Сучасний стан та проблеми ринку послуг охорони здоров'я.	13	2	2	9
Тема 3. Матеріально-технічна основа діяльності закладів системи охорони здоров'я	15	2	4	9
Тема 4. Фінансові ресурси закладів системи охорони здоров'я	13	2	2	9
Разом за змістовим модулем 1	54	8	10	36
Змістовий модуль 2. Управління функціонуванням закладів системи охорони здоров'я				
Тема 5. Персонал підприємства і оплата праці постачальників медичних послуг	18	2	6	10
Тема 6. Витрати і ціни на послуги закладів системі охорони здоров'я	18	2	6	10
Разом за змістовим модулем 2.	36	4	12	20
Змістовий модуль 3. Загальноекономічні результати діяльності закладів системи охорони здоров'я				
Тема 7. Фінансово-економічний аналіз результатів діяльності закладів охорони здоров'я	18	2	6	10
Тема 8. Підприємницька діяльність в системі охорони здоров'я	12	1	2	9
Разом за змістовним модулем 3	30	3	8	19
Всього годин	120	15	30	75

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Тема 1 Теоретичні основи економіки системи охорони здоров'я		
1	Практичне заняття 1 Здоров'я як економічна категорія. Фактори, що впливають на рівень здоров'я населення й охорону здоров'я	2
Тема 2. Сучасний стан та проблеми ринку послуг охорони здоров'я.		
2	Практичне заняття 2 Сегменти ринку охорони здоров'я. Суб'єкти ринку охорони здоров'я. Попит на здоров'я та послуги з охорони здоров'я. Зовнішнє та внутрішнє середовище лікувально-профілактичних закладів. SWOT – аналіз закладів системи охорони здоров'я. Аналіз STEEPLE-факторів ринку охорони здоров'я . Аналіз купівельної спроможності споживачів послуг закладів охорони здоров'я	2
Тема 3. Матеріально-технічна основа діяльності закладів системи охорони здоров'я		
3	Практичне заняття 3 Загальна характеристика основних виробничих засобів закладів системи охорони здоров'я. Класифікація, облік і оцінка основних засобів. Економічна сутність амортизації та особливості її застосування у системи охорони здоров'я. Зношення основних засобів. Характеристика процесу відтворення основних засобів. Показники ефективності використання основних засобів лікувально-профілактичних закладів	4
Тема 4. Фінансові ресурси закладів системи охорони здоров'я		
4	Практичне заняття 4 Фінансові ресурси, їх склад та структура. Основні джерела фінансування охорони здоров'я. Характеристика основних методів фінансування медичних послуг. Державне регулювання ресурсів системи охорони здоров'я. Рух грошових коштів у закладах системи охорони здоров'я. Розрахунок нормативів обігових коштів за окремими елементами. Показники ефективності використання фінансових ресурсів у закладах системи охорони здоров'я.	2

Змістовий модуль 2. Управління функціонуванням закладів системи охорони здоров'я		
Тема 5. Персонал підприємства і оплата праці постачальників медичних послуг		
5	Практичне заняття 5 Персонал підприємств галузі, його склад та структура. Розрахунок планової чисельності працівників. Мотивація працівників: сутність, теорії, методи. Сутність та функції ЗП. Форми та системи оплати праці постачальників медичних послуг	6
Тема 6. Витрати і ціни на послуги закладів системи охорони здоров'я		
6	Практичне заняття 6 Економічна сутність поточних витрат закладів системи охорони здоров'я Проблеми й особливості ціноутворення в охороні здоров'я. Сутність, структура та види цін. Методи ціноутворення Система цін на медичні послуги. Механізми державного регулювання цін і тарифів з метою підвищення доступності медичної допомоги для населення.	6
Змістовий модуль 3. Загальноекономічні результати діяльності закладів системи охорони здоров'я		
Тема 7. Фінансово-економічний аналіз результатів діяльності закладів охорони здоров'я		
	Практичне заняття 7 Макроекономічні показники в охороні здоров'я. Основні прийоми економічного аналізу, його інформаційна база й організація. Економічний аналіз ефективності використання ресурсів медичної організації	6
Тема 8. Підприємницька діяльність в системі охорони здоров'я		
	Практичне заняття 8 Основи підприємництва. Законодавче забезпечення підприємницької діяльності. Форми здійснення підприємництва. Принципи та механізм реалізації вітчизняного підприємництва. Оподаткування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності в системі охорони здоров'я.	2
Разом		30

5. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Охарактеризуйте економіку охорони здоров'я як галузь науки та практики.
2. Визначте місце економіки охорони здоров'я в структурі економічної науки.
3. Назвіть передумови виникнення економіки охорони здоров'я як нової наукової

дисципліни.

4. Назвіть економічні проблеми розвитку охорони здоров'я в Україні..
5. Дайте визначення макроекономіки та мікроекономіки.
6. Визначте предмет і методи економіки охорони здоров'я.
7. Укажіть економічні ресурси охорони здоров'я.
8. Охарактеризуйте здоров'я як економічну категорію.
9. Проаналізуйте фактори, що впливають на рівень здоров'я населення й охорону здоров'я.
10. Наведіть приклади макроекономічних показників в охороні здоров'я
11. Визначте сутність і передумови формування ринку охорони здоров'я.
12. Охарактеризуйте ринок як економічну категорію.
13. Поясніть принципи ринку.
14. Поясніть склад, функції та класифікацію ринку послуг охорони здоров'я.
15. Назвіть типи угод.
16. Виявіть особливості ринку послуг охорони здоров'я.
17. Охарактеризуйте кон'юнктуру ринку охорони здоров'я.
18. Розкрийте зміст категорій «попит», «пропозиція», «ціна».
19. Визначте сутність і види конкурентних структур.
20. Охарактеризуйте конкуренцію, її види.
21. Поясніть сутність фінансів.
22. Виявіть джерела формування коштів системи охорони здоров'я.
23. Проаналізуйте види податків.
24. Охарактеризуйте внески на обов'язкове медичне страхування.
25. Охарактеризуйте внески на приватне добровільне медичне страхування.
26. Доведіть важливість особистої участі громадян у відшкодуванні витрат на медичну допомогу.
27. Визначте джерела фінансування системи охорони здоров'я.
28. Охарактеризуйте медичні депозитні рахунки.
29. Охарактеризуйте бюджет, механізм його формування в системі охорони здоров'я.
30. Поясніть поняття «бюджетні трансферти».
31. Проаналізуйте фінансові нормативи бюджетної забезпеченості.
32. Охарактеризуйте моделі систем охорони здоров'я.
33. Укажіть принципи організації медичної допомоги в Україні.
34. Виявіть тенденції у розвитку галузі охорони здоров'я.
35. Поясніть процес реформування галузі охорони здоров'я.
36. Охарактеризуйте оплату медичних послуг.
37. Проаналізуйте вимоги до систем оплати постачальників медичних послуг.
38. Охарактеризуйте види систем оплати.
39. Визначте методи оплати послуг первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД).
40. Зробіть порівняльний аналіз методів оплати первинної ланки.
41. Зробіть порівняльний аналіз методів оплати стаціонарної допомоги.
42. Проаналізуйте кошторисне фінансування.
43. Опишіть глобальні бюджети для лікарень.
44. Наведіть приклади основних моделей фінансування охорони здоров'я,
45. Надайте приклади методів оплати первинної медичної та стаціонарної допомоги в розвинутих країнах.
46. Проаналізуйте заробітну плату в системі охорони здоров'я.
47. Поясніть економічну сутність і функції заробітної плати.
48. Охарактеризуйте форми і системи оплати праці медичних працівників.
49. Визначте принципи формування оплати праці медичних працівників.
50. Поясніть сутність ціни.
51. Виявіть фактори, що впливають на ціноутворення.

52. Проаналізуйте механізми регулювання цін.
53. Визначте функції ціни.
54. Проаналізуйте методи державного регулювання.
55. Дайте характеристику класифікації цін у системі охорони здоров'я.
56. Поясніть вільні ціни.
57. Поясніть регульовані ціни.
58. Визначте «бюджетні оцінки».
59. Поясніть державні ціни.
60. Проаналізуйте тарифи на медичні послуги.
61. Охарактеризуйте договірні ціни на медичні і супутні послуги.
62. Охарактеризуйте етапи процесу ціноутворення.
63. Визначте види витрат.
64. Проаналізуйте цінові стратегії.
65. Виявіть елементи ціни медичної послуги.
66. Визначте особливості ціноутворення в системі охорони здоров'я України.
67. Поясніть сутність економічного аналізу в охороні здоров'я.
68. Визначте завдання та види економічного аналізу.
69. Оцініть ефективність діяльності закладів охорони здоров'я.
70. Проаналізуйте показники ефективності використання ресурсів у системі охорони здоров'я.
71. Визначте етапи вивчення результатів медичної допомоги.
72. Проаналізуйте способи дослідження витрат.
73. Дайте оцінку витрат.
74. Проаналізуйте фінансовий аналіз господарської діяльності в системі охорони здоров'я, його мета.
75. Опишіть дослідження фінансового стану медичної установи.
76. Поясніть фінансову стійкість.
77. Поясніть суть підприємництва.
78. Проаналізуйте регламентацію підприємницької діяльності в Україні.
79. Визначте принципи підприємницької діяльності.
80. Опишіть підприємництво в охороні здоров'я.
81. Визначте та охарактеризуйте види організаційно-правових форм підприємницької діяльності в охороні здоров'я.
82. Класифікуйте медичні підприємства.
83. Проаналізуйте особливості некомерційних організацій.
84. Дайте порівняльну характеристику основних правових форм організації підприємств.
85. Охарактеризуйте бізнес-план як інструмент планування підприємницької діяльності.
86. Проаналізуйте мету та структуру бізнес-плану.
87. Проаналізуйте фінансові моделі управління капіталом.
88. Визначте додаткові зовнішні кошти.
89. Розкрийте зміст лізингу.
90. Розкрийте зміст маркетингу.
91. Охарактеризуйте комерційний і некомерційний маркетинг.
92. Охарактеризуйте функції маркетингу.
93. Визначте основні економічні категорії маркетингу.
94. Укажіть завдання маркетингу.
95. Опишіть еволюцію маркетингу.
96. Назвіть основні концепції управління маркетингом.
97. Охарактеризуйте управління маркетингом.
98. Зробіть аналіз ринкових можливостей.

99. Поясніть маркетингову інформацію.
100. Опишіть відбір цільових ринків.
101. Поясніть сегмент ринку.
102. Охарактеризуйте засоби комунікації.
103. Поясніть розробку комплексу маркетингу.
104. Проаналізуйте етапи розробки медичної послуги.
105. Проаналізуйте впровадження маркетингових заходів.
106. Опишіть стратегію маркетингу.
107. Визначте принципи успішного управління організацією.
108. Розкрийте зміст маркетингу в охороні здоров'я.
109. Проаналізуйте тактику маркетингу.
110. Визначте завдання маркетингу в охороні здоров'я.
111. Охарактеризуйте види маркетингу.
112. Визначте види медичних послуг.
113. Проаналізуйте загальні властивості медичних послуг.
114. Назвіть види маркетингу при різних варіантах попиту.
115. Проаналізуйте загальноекономічний та управлінський аспекти планування в системі охорони здоров'я.
116. Охарактеризуйте план медичного закладу.
117. Опишіть планування та прогнозування в системі охорони здоров'я.
118. Визначте основні види планування в системі охорони здоров'я.
119. Розкрийте зміст стратегії SWOT-аналізу.
120. Проаналізуйте стратегічне планування.
121. Проаналізуйте поточне планування.
122. Проаналізуйте директивне планування.
123. Проаналізуйте індикативне планування.
124. Поясніть планування потреби у персоналі та його структуру.
125. Поясніть кадрову політику.
126. Охарактеризуйте медичний персонал, види структури.
127. Охарактеризуйте сучасні напрями фінансування систем охорони здоров'я та їх виклики.
128. Проаналізуйте ключові проблеми фінансування систем охорони здоров'я.
129. Охарактеризуйте процес реформування системи охорони здоров'я.
130. Розкрийте зміст первинної медико-санітарної служби.
131. Поясніть фрагментарність фінансових потоків.
132. Визначте модель керованої медичної допомоги.
133. Оцініть фінансування системи охорони здоров'я України на сучасному етапі.
134. Охарактеризуйте теоретичні основи медичного страхування.
135. Проаналізуйте сутність страхування.
136. Назвіть види страхування.
137. Охарактеризуйте страхову медицину.
138. Розкрийте зміст медичного страхування.
139. Проаналізуйте основні механізми соціального захисту працівників.
140. Визначте місце медичного страхування в загальній системі страхування.
141. Укажіть завдання медичного страхування.
142. Визначте риси страхової медицини світу.
143. Назвіть елементи медичного страхування.
144. Визначте суб'єктів медичного страхування.
145. Проаналізуйте права та обов'язки медичних закладів.
146. Охарактеризуйте види медичного страхування.
147. Охарактеризуйте обов'язкове медичне страхування.
148. Охарактеризуйте добровільне медичне страхування.

- 149.Опишіть систему страхової медицини.
- 150.Проаналізуйте економічну сутність медичного страхування.
- 151.Визначте страхові ризики.
- 152.Розкрийте зміст медичного полісу.
- 153.Визначте особливості функціонування системи медичної допомоги в умовах ринку.

5.1 Приклад екзаменаційного білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОКР Бакалавр спеціальності 229 «Громадське здоров'я»	Кафедра технології м'ясних, рибних та морепродуктів 2022- 2026 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 00 з дисципліни «Економіка охорони здоров'я»	Затверджую В.о. зав кафедри (підпис) доц. Голембовська Н.В 13.06.2023 р.
Екзаменаційні питання			
1. Економічний базис охорони здоров'я. Державне регулювання ресурсів галузі охорони здоров'я			
2. Визначте та охарактеризуйте види організаційно-правових форм підприємницької діяльності в охороні здоров'я			
Тестові завдання			
1. «Економіка» в системі охорони здоров'я – це... 1.Економічні відносини поміж медичними працівниками в процесі їх господарської діяльності. 2.Наука, що вивчає закони розвитку економічних систем. 3.Наука, що вивчає закони, які управляють виробництвом і розподілом матеріальних благ.			
2. Здоров'я за визначенням ВООЗ: 1. стан гармонії; 2. здатність зберігати стабільність внутрішнього середовища організму; 3. стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, коли функції всіх органів та систем 4. урівноважені з навколишнім середовищем, відсутність захворювань.			
3. Недооцінка витрат на проведення профілактичних заходів пов'язана із: 1. результат від інвестування отримується відразу; 2.результат від інвестицій в ОЗ виявляться через певний проміжок часу; 3.втрати суспільства від захворюваності та інвалідності є меншими за витрати на профілактичні заходи.			
4. Витрати на охорону здоров'я беруть активну участь у підвищенні ВВП країни (національного доходу) через: 1.надмірне фінансування витрат на охорону здоров'я; 2.заощадження та примноження індивідуальних та громадських коштів; 3.закон постійного зменшення ефективності охорони здоров'я;			

4. формування виробничого потенціалу країни.
5. Внутрішнє середовище підприємства включає: 1. Цілі, кадри, задачі, структуру, технологію 2. Постачальники, трудові ресурси, закони і заклади державного регулювання, споживачі, конкуренти 3. Стан економіки, зміни у політиці, НТП, технології, групові інтереси, міжнародне середовище 4. Плани, прогнози, організаційна структура, мотивація, контроль
6. З метою визначення економічної віддачі від коштів, вкладених у зміцнення здоров'я населення використовують: 1. метод непрямой вартісної оцінки; 2. метод прямої вартісної оцінки.
7.Планування - це: 1.Розроблення можливих варіантів існування організації. 2.Один із засобів, за допомогою якого забезпечується єдиний напрямок зусиль членів організації для досягнення її цілей. 3.Розроблення завдань для підлеглих. 4.Аналіз можливих змін в діяльності організації.
8. Недооцінка витрат на проведення профілактичних заходів пов'язана із: 1.результат від інвестування отримується відразу; 2.результат від інвестицій в ОЗ виявляться через певний проміжок часу; 3. втрати суспільства від захворюваності та інвалідності є меншими за витрати на профілактичні заходи.
9. За способом фіксації виділяють такі види цін: а) контрактні; б) трансфертні; в) біржові; г) усі відповіді вірні.
10. Задача

6. Методи навчання.

Під час вивчення дисципліни використовуються нормативні документи, наукове обладнання, комп'ютерні програми з відповідним програмним забезпеченням, стенди.

Лекції (вступна, тематична, оглядова). Проведення лекційних занять базується на візуалізації матеріалу з використанням мультимедійних технологій.;

Практичне заняття (семінар): усне фронтальне опитування, письмове опитування, вирішення типових та нетипових практичних та ситуаційних завдань; робота над індивідуальними завданнями;

Організація самостійної роботи здобувачів освіти: обов'язкова, що передбачена навчальним планом і робочими програмами - виконання традиційних домашніх завдань, що полягає у самостійному проведенні досліджень, збиранні наукової інформації, її аналізі

Теоретичні завдання нормативного характеру. Основна мета, що переслідується при перевірці відповідей, – визначити ступінь знання здобувачем нормативного матеріалу, а також оцінити загальний рівень володіння здобувачем нормативного матеріалу.

Теоретичне запитання проблемного характеру. Основна мета, що переслідується при перевірці відповіді, – оцінити рівень самостійності здобувача щодо формулювання власного погляду на запропоновану проблему і визначити чи є здобувач здатним застосовувати творчий підхід для розв’язання поставленої перед ним проблеми. Основна мета, якої має досягти здобувач, виконуючи завдання, – продемонструвати свою спроможність самостійно, творчо, а можливо, і з елементами певної новизни, формулювати власну позицію.

Тестові завдання. Основна мета, що переслідується при перевірці відповідей, – оцінити конкретний рівень володіння нормативним матеріалом, в тому числі аргументування й підтвердження відповідей необхідними розрахунками економічних показників.

Практичне завдання. Основна мета, що переслідується при перевірці завдання, – оцінити практичне вміння розрахунку економічних показників, практичне оволодіння та засвоєння теоретичного матеріалу, розв’язання конкретних економічних проблем, що є актуальними за сучасних умов розвитку національної економіки.

Анкетування

На останньому занятті з дисципліни проводиться анонімне опитування здобувачів з метою визначення ступеня відповідності результатів навчання заявлених викладачем та очікуваних здобувачем.

7. Форми контролю

Контроль у формі практичних занять, семінарів, усного та письмового опитування, захисту рефератів, періодичний та підсумковий.

Формою контролю з дисципліни є **екзамен**.

8. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 03.03.2021 р. протокол № 7).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R дис. 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R ат** (до 30 балів) додається до рейтинг студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів):

$$R \text{ дис} = R \text{ нр} + R \text{ ат.}$$

9. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

10. Рекомендовані джерела інформації

Законодавча та нормативно-правова

1. Конституція України (офіц. текст за станом на 1 січня 2020 р.) / Верховна Рада України. – К.: Мін-во Юстиції України, 2020. – 124 с. або [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» в редакції станом на 23.05.2023 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
 1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
2. Господарський кодекс України (офіц. текст: за станом на 20 січня 2019 р.) / Верховна Рада України. – Х.: Одиссей, 2019. – 240с. або [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами (офіц. текст за станом на 1 черв. 2019 р.) / Верховна Рада України. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 306 с. або [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pracja.com.ua/kzpp/211.htm>
4. Податковий Кодекс України (редакція на 17.12.2020 р.)// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

5. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. №108/95-ВР зі змінами і доповненнями на 01.01.2020. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.profiwins.com.ua/ru/legislation/laws/95.html>
6. Закон України №755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15.05.2003р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
7. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» : [із змінами та доповненнями станом на 10.2020 р] //// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
8. 8. Закон України «Про відпустки» : [станом на 01.03.2020 р.] // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. 9. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : [станом на 01.12.2020 р] // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
10. Наказ МОЗ України «Про затвердження Методики щодо забезпечення стаціонарними лікарняними ліжками у розрахунку на 10 тис. населення»
11. № 51 від 01.02.2016 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-16#Text>
12. Наказ МОЗ України «Про затвердження Порядку направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я та фізичних осіб - підприємців, які в установленому законом порядку одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та надають медичну допомогу відповідного виду», № 586 від 22.02.2020 р// [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0235-20#Text>

Основна:

1. Борщ В. І. Управління закладами охорони здоров'я / В. І. Борщ. – Херсон : Олди-плюс, 2020. – 391 с.
2. Баєва О. В., Чебан В. І. Менеджмент та організація роботи лікувально-профілактичних закладів : навч. посіб. / О. В. Баєва, В. І. Чебан. – 2013. – Ч. 1. – 372 с
3. Баєва О. В., Чебан В. І. Економіка та підприємництво в охороні здоров'я : навч. посіб. / О. В. Баєва. – Вид-во БДМУ, 2013. – 360 с
4. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Таран та ін.; під ред. В.Ф. Москаленка. – Вінниця: Нова Книга, 2016 – 288 с.
5. Економіка охорони здоров'я : методичні вказівки для студентів / укл. В.А. Огнєв, І.А. Чухно. – Харків : ХНМУ, 2016. – 27 с.
6. Ждан В.М., Голованова І.А., Краснова О.І. Економіка охорони здоров'я: навчальний посібник / Ждан В.М., Голованова І.А., Краснова О.І. – Полтава, 2017. –114 с.

7. ..Kurt Darr, Michael Nowicki Managing Health Services Organizations and Systems / Kurt Darr. – Health Professions Press, Inc., 2021. – 720 с
8. Міфи про охорону здоров'я. Як не помилитися, реформуючи медичну систему / Генрі Мінцберг. - Київ : Наш формат, 2019. – 230 с.
9. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с. або електронний ресурс. - Режим доступу: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systema-navchal-nyy-posibnyk.pdf>
10. Сідун В. А. Економіка підприємства : навч. посіб. / В. А. Сідун, Ю. В. Пономарьова. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 356 с.

Додаткова:

1. Баєва О. В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я : навч. посіб. / О. В. Баєва. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 640 с.
2. Баєва О. В. Основи менеджменту охорони здоров'я : навч.-метод. посіб. / О. В. Баєва– К. : МАУП, 2007. – 328 с.
3. Богоявленська, Ю. В. Економіка та менеджмент праці : навч. посіб. / Ю. В. Богоявленська, Є. І. Ходаківський. – К. : Кондор, 2017. – 332 с
4. Менеджмент в охороні здоров'я : Структура та поведінка організацій охорони здоров'я / за ред. С. Шортела та А. Калюжного. – К. : Основа. 1998. – 560 с
5. Колот А. М. Мотивація персоналу : навч. посіб. / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2019. – 340 с.
6. Крушельницька О.В. Управління персоналом : навч. посіб. / О. В. Крушельницька, Д. П. Мельничук. – 2-ге вид., перероб. й доп. – К.: „Кондор”. – 2015. – 308 с.
7. Приходський О. О., Морарь Л. М., Голяченко А. О. Управління охороною здоров'я (вступ до теорій, концептів, технологій) / О. О. Приходський, Л. М. Морарь, А. О. Голяченко – Т. : Лілея, 2019. – 65 с.
8. Технологія управління закладом охорони здоров'я : дайджест / уклад. : Г. Я. Єржак. – Дніпро : ДОНМБ, 2018. – Вип. 1. – С. 19.
9. Stoian O., Petrychenko S., Netudykhata K., Buzhykov R. General analysis of the polyclinic personnel management system components // Administrative and socio-economic systems: scientific and practical aspects of sustainable development. Monograph. Opole : The Academy of Management and Administration in Opole, 2021. P. 132–140. Retrieved from : <http://libs.mfknukim.mk.ua/jspui/bitstream/123456789/1968/1/1.14.pdf>

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу : sfs.gov.ua/
4. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України– Режим доступу : <https://www.mof.gov.ua/>
- 6.Офіційний сайт Державного агентства України з управління національними проектами – Режим доступу : [http:// ns1.ukrproject.gov.ua/](http://ns1.ukrproject.gov.ua/)
- 7.Нормативні акти України – Режим доступу: www.nau.kiev.ua/
8. Health Facilities Management [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hfmmagazine.com>
- 9.Характеристика системи «точно у термін» – Режим доступу: <https://www.cfin.ru/press/loginfo/2001-05/52-55.shtml>
- 10.Про управління бізнес процесами. – Режим доступу: www.management.com.ua/
11. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/67898/menedzhment/menedzhment_organizatsiy
- 12.Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/менеджмент>
- 13.Режим доступу: <http://www.management.com.ua/>